

Forløb #1

Klasse: 10. klasse

Omfang: 15 moduler af 105 min varighed = 26,25 timer

Emne. De store gennembrud i det 19. århundredes Danmark

Indhold

Efter de blodige slesvigske krige i 1848-50 og i 1864 blev den dansk-tyske helstat sprængt, og Danmark var fra 1864 reduceret til en i europæisk sammenhæng ubetydelig småstat med en nationalt homogen befolkning. I anden halvdel af 1800-tallet ændrede det danske samfund sig grundlæggende på mange områder. De vigtigste politiske begivenheder var enevældens og helstatens fald, en stigende demokratisering og indførelsen af Junigrundloven i 1849. Tæt sammenhængende hermed var den jævne danskers voksende engagement som vælger – og som aktivt medlem af politiske, økonomiske, sociale og kulturelle foreninger.

Inden for de snævrere geografiske rammer skete der en modernisering, der ændrede tilværelsen for alle samfundets befolkningsgrupper. Befolkningen voksede med en million, især i byerne, og levevilkårene blev bedre for de fleste. En væsentlig side af moderniseringen var udbygningen af infrastrukturen, ikke mindst jernbanerne, der gjorde det muligt at bringe både varer og mennesker hurtigt frem mellem alle hjørner af landet – og til og fra resten af verden. Det er her Esbjerg Havn, som blev åbnet umiddelbart efter nederlaget i 1864, kommer ind i billedet. Landbruget blev specialiseret, byerhvervene voksede, og stadig flere fremstillingserhverv blev industrialiserede. Danmark blev fra ca. 1840'erne og frem en del af den internationale industrialiseringsproces, og tog for alvor fat i 1850'erne, begyndelsen af 1870'erne og sidste halvdel af 1890'erne. En af de vigtigste faktorer i denne proces blev det danske landbrugs udvikling, og landbrugseksporten blev motoren i dansk økonomi i perioden. Indtægterne fra eksporten, hvor den største kunde blev Storbritannien, finansierede import af kul, jern, stål og andre råvarer til industrien. Særlig vigtig i denne sammenhæng blev oprettelsen af andelsmejerier og andre andelsvirksomheder og den succesfulde omstilling i landbruget til animalsk produktion der skete i 1870- og 1880'erne. Bønderne havde her fundet en organisationsform, der formåede at kombinere det familiedrevne bondebrug med en rationel, industriel masseproduktion af internationalt konkurrencedygtige kvalitetsvarer. Samtidig var andelsbevægelsen også medvirkende til, at den danske husmandsbevægelse formåede at etablere sig som en indflydelsesrig politisk interesseorganisation i årene op mod 1. verdenskrig.

Formål

At opnå viden om og indsigt i udvalgte emner i Danmarks historie i det 19. århundrede.

Herunder:

- Fra enevælde til demokratiets indførelse
- Grundloven 1849
- De to Slesvig-holstenske krige, 1848 og 1864

- Andelsbevægelsen og landbrugets omlægning
- Åbningen af Esbjerg Havn
- Naturvidenskabelige og teknologiske gennembrud
- Det urbane gennembrud, de voksende storbyer
- Industrialiseringen og dens konsekvenser

Arbejdsformer

Arbejdsformerne vil variere men have udgangspunkt i en lærerstyret undervisning hvor der lægges ud med en introduktion og præsentation af lektionens indhold og dets relation til kontekst og forløbet i sin helhed, efterfulgt af elevaktiverende sekvenser med udgangspunktet i læst eller ukendt stof i form af sekundær litteratur og kilder.

Undervejs i forløbet vil eleverne få til opgave at lave en redegørelse af en problemstilling/et emne efter eget valg med relation til forløbet og præsentere dette mundtligt for klassen. Oplægget skal indeholde viden/argumentation fra for problemstillingen, selvvalgte primære kilder. Oplægget skal vare ca. 10 min, og afleveres desuden skriftligt, sådan at vi til slut kan lave et samlet hæfte over alle elevers oplæg.

Der vil i undervisningen løbende blive sat tid af til at eleverne kan illustrere samt indsamle og bearbejde kendt og ukendt stof, der muliggøre udarbejdelsen af et periodehæfte der afleveres som afslutning på forløbet.

Evalueringskriterier og kompetencemål

I forhold til kompetencemålene i ”Kompetenceplan for historie på Steiner HF” evalueres elevernes efter dette forløb på deres evner til at koble nedenfor nævnte faglige mål sammen med forløbets specifikke indhold og at de får bragt deres viden i spil i den daglige undervisning. Elevernes selvstændige mundtlige og skriftlige arbejde med det gennemgåede stof kulminerer i afleveringen af en selvstændigt udarbejdet mindre skriftlig opgave der afleveres ved forløbets afslutning. Denne aflevering indgår i helhedsvurderingen af elevernes deltagelse i forløbet.

Undervisningen giver eleverne mulighed for at kunne:

Begivenhedshistorie:

- Gennemgå centrale udviklingslinjer i Danmarks historie
- Redegøre for dansk historie og identitet
- Give eksempler på kontroversielle historiske emner og drøfte modstridende årsagsforklaringer til en historisk hændelse

Historie som fagdisciplin:

- Reflektere over mennesket som historieskabt og historieskabende

Metode:

- Indsamle historiske kilder og kunne identificerede kilder
- Indsætte kilden i sin samtidige kontekst

Kernestof

I dette forløb arbejdes der ud fra et ønske om at skabe det store overblik over Danmarks udvikling, socialt, politisk, økonomisk og teknologisk i perioden 1840-1914.

Af kernestof jf. ”Læreplan KS-gruppen – hf 2017” og suppleret ud fra ”Kompetenceplan for historie på Steiner HF” vil vi derfor arbejde med følgende nedslag:

- Dansk historie og identitet
- Natur, teknologi og produktionens betydninger for mennesker i historisk perspektiv
- Styreformer i historisk og nutidigt perspektiv

Materiale

Adriansen, Inge. *Fokus 2. Fra oplysningstid til imperialisme*

Adriansen, Inge. *1864 i samtidens aviser*

Boss, Walter et. al. *Nationalisme, krig og demokrati. Danmarkshistorien 1814-1864*

Bryld, Carl-Johan. *Danmark. Tider og temaer*

Bryld, Carl-Johan og Haue, Harry. *Det agrare Danmark 1680-1980'erne*

Haue, Harry et. al. *Det moderne Danmark 1840-1992*

Hyldtoft, Ole et. al. *Det industrielle Danmark 1840-1914*

Aarhus Universitet. www.danmarkshistorien.dk

Forløb #2

Klasse: 1. HF

Omfang: 4 moduler af 45 min varighed + 15 moduler af 105 min varighed = 29,25 timer

Emne: Romerriget og folkevandringerne

Indhold og formål

Eleverne skal i dette forløb opnå viden om og indsigt i udvalgte underemner inden for Romerrigets udvikling og undergang og de efterfølgende folkevandringer.

Bystaten Rom udviklede sig fra midten af det 2. årh. f. Kr. til den nye samlende kraft i middelhavsregionen og blev til en regional stormagt og dernæst til et verdensrige, et imperium, der omfattede hele Middelhavsområdet, og som i sin største udstrækning nåede fra Skotland i nord til Sahara i syd og fra det nuværende Irak i øst til Atlanterhavet i vest. I modsætning til Aleksander den Stores rige, der opløstes ved hans død, eksisterede Romerriget mere end 500 år. Hvad er forklaringen på romernes forbløffende militære og politiske succes? Hvordan kunne man holde sammen på så vidtstrakt og sammensat et rige i så lang tid?

Forvandling fra bystat til imperium fik følger for Roms styreform. Det begyndte som en republik med demokratiske træk, men blev til et autoritært kejserdømme. Hvorfor skete denne forvandling?

Det var også i Romerriget, at kristendommen voksede frem – først i konflikt med det romerske kejserdømme, senere i samarbejde med det, sådan at den romerske kejser blev en kristen kejser. Men hvorfor sejrede netop kristendommen over alle de andre religioner i Romerriget?

Romerriget gik til sidst under i 400-tallet, men det efterlod en vældig arv til Europa. Romerriget overførte den græsk-romerske kultur til Central- og Vesteuropa, hvor latin blev det fælles skriftsprog. Det gav også Europa kirken og kristendommen og forestillingen om en universel, kristen enhed under en kejserslig ledelse.

Arbejdsformer

Arbejdsformerne vil variere men have udgangspunkt i en lærerstyret undervisning hvor der lægges ud med en introduktion og præsentation af lektionens indhold og dets relation til kontekst og forløbet i sin helhed, efterfulgt af elevaktiverende sekvenser med udgangspunktet i læst eller ukendt stof i form af sekundær litteratur og kilder.

Undervejs i forløbet vil eleverne skiftevis blive bedt om at lave en præsentation om en romersk kejser. Præsentationen skal vare ca. 10 minutter, og skal knytte gennemgået stof og individuel indhentet viden med den historiske person der fremlægges om. Elevens oplæg afleveres efterfølgende i skriftlig form, således at vi kan samle et hæfte over alle elevers præsentationer.

Der vil i undervisningen løbende blive sat tid af til at eleverne kan illustrere samt indsamle og bearbejde kendt og ukendt stof, der muliggøre udarbejdelsen af et periodehæfte der afleveres som afslutning på forløbet.

Evalueringkriterier og kompetencemål

Eleverne skal i arbejdet med dette forløb opnå en forståelse for Romerrigets udvikling fra bystat til republik og kejserdømme.

I forhold til kompetencemålene i ”Kompetenceplan for historie på Steiner HF” evalueres elevernes efter dette forløb på deres evner til at koble nedenfor nævnte faglige mål sammen med forløbets specifikke indhold og at de får bragt deres viden i spil i den daglige undervisning. Elevernes selvstændige mundtlige og skriftlige arbejde med det gennemgåede stof, kulminere i afleveringen af et selvstændigt udarbejdet hæfte der afleveres henimod forløbets afslutning. Også præsentationen af den historiske person tages i betragtning i en helhedsvurdering af elevernes deltagelse i forløbet.

Undervisningen giver eleverne mulighed for at kunne:

Begivenhedshistorie:

- Gennemgå centrale udviklingslinjer, perioder og begivenheder i det antikke Europas historie
- Redegøre for og sammenligne samfundsstrukturer i forskellige kulturer, herunder styreformer før og nu
- Præsentere en historisk person og drøfte hvordan samtidige ideer og samfundsforhold har påvirket personens tænkemåde og handlinger
- Give eksempler på kontroversielle historiske emner og drøfte modstridende årsagsforklaringer (Romerrigets fald)

Metode:

- Indsætte kilden i sin samtidige kontekst og vise hvor den konkret er en del af sin samtid tilgang til den historiske hændelse
- Formidle faglige sammenhænge mundtligt på fagenes taksonomiske niveauer med anvendelse af faglig terminologi

Kernestof

I dette forløb arbejdes der ud fra et ønske om at skabe det store overblik over de lange linjer i Romerrigets historie.

Af kernestof jf. ”Læreplan KS-gruppen – hf 2017” og suppleret ud fra ”Kompetenceplan for historie på Steiner HF” vil vi derfor arbejde med følgende nedslag:

- Nedslag i verdens og Europas historie fra antikken til i dag
- Forholdet mellem aktør og struktur i historisk perspektiv
- Styreformer i historisk perspektiv
- Det romerske rige
- Delingen af det romerske kejserrige

Materiale

Bay, Aase. *Det romerske kejserdømme indtil 180 e.v.t*

Bryld, Carl-Johan. *Verden før 1914 – i dansk perspektiv*

Steg, Kristian Jepsen. *På sporet af Romerriiget*

Ørsted, Peter. *Arven fra Rom*

Skydsgaard, Jens Erik. *Det Romerske Slaveri*

Christiansen, Erik. *Den romerske republik's sidste hundrede år*

Carlsen, Jesper. *Romerriiget*

Carlsen, Jesper. *Romerriigets historie – fremstillinger og kilder*

Helles, Knud. *Romerriiget – et magtsystems opståen, udvikling og sammenbrud*

Thiedecke, Johnny. *Antikkens Skulptur og dens efterliv*

Forløb #3

Klasse: 1.HF

Omfang: 8 moduler af 45 min varighed = 6 timer

Emne Danmarks tilblivelse og middelalder

Indhold:

Den tidlige danske middelalder kendes først og fremmest som vikingetiden og omfatter tiden ca. 800-1050. Ordet "viking" blev brugt både i vikingetiden og længe før og betød dengang vistnok søkriger, sørøver og hærferd til søs.

Det, som især definerer vikingetiden, er de store togter, der udgik fra de nuværende skandinaviske lande Danmark, Norge og Sverige, samt erobringerne og bosættelserne i det fremmede – for Danmarks vedkommende bl.a. plyndringen af Paris i 845, bosættelserne i England i slutningen af 800-årene og i Normandiet kort efter 900, samt erobringen af hele England i 1013 og igen i 1016.

Vikingetid som periode er et særligt skandinavisk fænomen og danner overgang mellem de såkaldt forhistoriske tider og højmiddelalderen. Mange træk peger bagud, og særlig mange træk peger fremad og udad med forbindelser til det katolske Europa. I løbet af de ca. 250 år introduceredes mange nyskabelser, som slog rod og udvikledes. Foruden kristendommen, kirker og en begyndende kirkeorganisation fik man bl.a. nye specialiserede skibstyper, et møntvæsen, bøger og latinsk skrift. Med fremkomsten af kongeborge og en centraliseret og ekspanderende kongemagt oplevedes en samling af landet, angiveligt med Jelling som udgangspunkt.

Ca. 1050 var det endegyldigt slut med skandinavernes militære overlegenhed i forhold til det øvrige Vesteuropa. Det var slut med ekspansionen, og det blev nærliggende i højere grad at vende sig indad og udvikle samfund og produktion ad de mønstre, som var kendt fra det øvrige Vesteuropa.

Herefter følger højmiddelalderen (1050-1250) der økonomisk set var en opgangsperiode. Ny jord blev taget under plov, og nye byer grundlagt. Befolkningstallet steg og nåede formodentlig op på ca. en million. Perioden var præget af stridigheder om kongemagten indtil 1157 hvor Valdemar den Store tilkæmpede sig magten og hvis slægt formåede at forblive ved magten indtil slutningen af perioden.

Formål

At opnå viden om og indsigt i udvalgte emner i dansk vikingetid og middelalder

Eleverne vil i dette forløb blive præsenteret for Danmarks historie i vikingetiden og højmiddelalderen i perioden 700-1250

1) vikingetiden og Danmarks tilblivelse, herunder vikingetidens samfund, handelsrejser, togter og bosættelser, motivation for at rejse ud, overgangen til kristendom, Jellingestenene og Jelling som centrum for en centraliseret kongemagt

2) samfundsudviklingen, herunder eksempelvis valdemarerne og vendertogterne, forholdet mellem stat og kirke, handel, samfundsstruktur etc. op til senmiddelalderen.

Centralt for arbejdet med skandinavisk vikingetid er også bevidstheden om kildesituationen (skriftlige kilder, arkæologisk materiale), og hvorledes det materiale historikeren har til rådighed, samt historikerens egen samtid er med til at forme forståelsen/udlægningen af fortiden. Endelig vil vi også diskutere begrebet historiebrug og analysere hvorledes vikingetiden senere hen er blevet brugt på forskellig vis til at tjene forskellige formål.

Arbejdsformer

Arbejdsformerne vil variere men have udgangspunkt i en lærerstyret undervisning hvor der lægges ud med en introduktion og præsentation af lektionens indhold og dets relation til kontekst og forløbet i sin helhed, efterfulgt af elevaktiverende sekvenser med udgangspunktet i læst eller ukendt stof i form af sekundær litteratur og kilder.

Undervejs i forløbet vil eleverne få til opgave at lave en kildeanalyse af en udleveret kilde, og aflevere et skriftligt produkt herom til sidst i forløbet

Evalueringskriterier og kompetencemål (taget fra formålsbeskrivelsen for historie på steiner-HF)

Eleverne skal i arbejdet med dette forløb opnå en forståelse for den særegne skandinaviske kultur i den tidlige middelalder som vikingetiden repræsenterer. Togter og plyndringer som udgjorde et særligt karakteristika for perioden vil blive undersøgt med fokus på årsagerne til og motiverne bag disse togter. Den senere overgang fra høvdingedømmer til en mere centraliseret kongemagt og herunder en begyndende statsdannelse er udgangspunktet for behandlingen af Danmark i højmiddelalderen hvor fokus lægges på Valdemarernes konsolidering af magten i 1100-tallet.

I forhold til kompetencemålene i ”Kompetenceplan for historie på Steiner HF” evalueres elevernes efter dette forløb på deres evner til at koble nedenfor nævnte faglige mål sammen med forløbets specifikke indhold og at de får bragt deres viden i spil i den daglige undervisning. Elevernes selvstændige mundtlige og skriftlige arbejde med det gennemgåede stof kulminerer i afleveringen af en selvstændigt udarbejdet kildeanalyse der afleveres ved forløbets afslutning. Denne aflevering indgår i helhedsvurderingen af elevernes deltagelse i forløbet.

Undervisningen giver eleverne mulighed for at kunne:

Begivenhedshistorie:

- Redegøre for dansk historie og identitet
- Redegøre for og sammenligne samfundsstrukturer i forskellige kulturer
- Redegøre for kirkens rolle og funktion som europæisk kulturdannende faktor
- Redegøre for historiske epoker og perioder og drøfte periodiseringsprincippet/problemer i forbindelse med forklaringer af samfundsmæssige forandringer
- Give eksempler på kontroversielle historiske emner og drøfte modstridende årsagsforklaringer til en historisk hændelse

Historie som fagdisciplin

- Opnå kendskab til vigtige diskussioner inden for historie som fagdisciplin

Metode

- Indsamle historiske kilde og kunne identificere kilder som primære eller sekundære
- Metodisk kritisk identificere kildens tendens

Kernestof

Af kernestoffet vil vi arbejde med følgende punkter:

- Dansk historie og identitet
- Historiefaglige metoder
- Historiebrug

Materialer

Aarhus Universitet. Institut for Kultur og Samfund. Afdeling for Historie og Klassiske studier. www.danmarks-historien.dk

Danielsen, Kim Beck et. Al. *Fokus 1 – Fra antikken til reformation*

Steenberg, Jan. *Kilder til Danmarks historie i 12. århundrede*

Scocozza, Benito og Jensen, Grethe. *Politikens Etbind Danmarks Historie*. S. 40-72

Thiedecke, Arendse og Thiedecke, Johnny. *Den Danske Vikinger. Samfund, kongemagt og togter ca. 700-1050*

Harding Sørensen, Carl og Harding Sørensen, Esben. *Danmark i vikingetiden*.

Harding Sørensen, Carl. *Vikinger og togter*

Forløb #4

Klasse: 1.HF

Omfang: 6 moduler af 45 min varighed + 15 moduler af 105 min varighed = 30,75 timer

Emne: Vesteuropæisk middelalder (1066-1536)

Indhold

Middelalderen som historisk begreb opstod i 1600-tallet. Men forestillingen om en middelalder mellem den klassiske antikke periode og den efterfølgende epoke kaldet nyere tid, opstod langt tidligere og blev introduceret i 1300-tallet af den italienske digter Petrarca. Middelalderbegrebet var her knyttet særligt til sprog- litteratur- og kunsthistorien, som en periode der var tilbagestående på disse områder sammenlignet med antikken og denne nyere tid (renæssancen). Denne negative opfattelse af middelalderen som en mellempæode efter antikkens kulturelle bedrifter og inden den moderne tids fremskridt har været fremherskende i europæisk historieskrivning.

Middelalderen er altså de 1000 år efter Romerrigets opløsning. Det er i denne periode Europa bliver til som begreb. Af folkevandringstidens kaotiske omvæltninger voksede der helt nye riger frem, der danner grundlag for de europæiske stater, vi kender i dag. Selv om det middelalderlige Europa overtog store dele af Romerrigets kultur – ikke mindst kristendommen – udviklede det samfundsformer, der var helt anderledes end dem, man havde kendt i antikken. Man kalder middelaldersamfundene feudale, fordi personlige relationer mellem herre og tjener var bærende, fordi hovedparten af det økonomiske liv fungerede som naturalieøkonomi uden brug af penge, og fordi byerne spillede så beskeden en rolle. Middelalderens Europa var politisk opsplittet, men alligevel opfattede de ledende lag det kristne Europa – hvilket først og fremmest vil sige Vesteuropa – som en enhed, holdt sammen af det religiøse fællesskab.

Som følge af Islams fremkomst blev den kristne Middelhavsverden dog delt i et islamisk Nordafrika og Mellemøsten og et kristent Europa. Islam var derved medvirkende til at skabe selve ”Europa”. De to

parter levede i middelalderen som naboer, i lange perioder med fred men ofte også i konflikt med hinanden i grænseområderne, eks. i Spanien i 600- og 700-tallet og i Lilleasien og Mellemøsten i 1100- til 1300-tallet.

De vesteuropæiske forsøg på at erobre ”Det Hellige Land”, har været genstand for forskellige tolkninger af historikere i eftertiden. Disse tolkninger har været tæt forbundet med både den kristne og muslimske verdens forståelse af dem selv og ”de andres” civilisation.

Formål

Eleverne skal opnå viden om og indsigt i udvalgte emner i vesteuropæisk middelalder. Som udblik og forsøg på at fjerne os fra den rendyrkede eurocentriske historiefortælling, skal eleverne også arbejde med islams fremkomst, arabiske erobringer i Europa samt kulturmøder i form af fredelig sameksistens på den Iberiske Halvø og kristne korstog mod Mellemøsten

Med udgangspunkt i overvejelser omkring ovenstående, leder dette os til en række spørgsmål som vi vil forsøge at svare på i dette forløb. Bl.a. hvordan det middelalderlige Europa blev til? Hvordan var middelaldersamfundet bygget op, og hvordan fungerede det? Og vigtigt for forståelsen af perioden som helhed er spørgsmålet om hvilken rolle kirken spillede i en tid hvor samfund og kirke så at sige var ét.

I forhold til fokus på forholdet mellem Europa og islam i middelalderen skal vi arbejde med spørgsmål som, hvordan opstod den muslimske verden? Hvordan kunne de muslimske arabere underlægge sig så vældige landområder så hurtigt? Hvordan iværksattes de kristne korstog og hvilke følger havde de?

Arbejdsformer

Arbejdsformerne vil variere men have udgangspunkt i en lærerstyret undervisning hvor der lægges ud med en introduktion og præsentation af lektionens indhold og dets relation til kontekst og forløbet i sin helhed, efterfulgt af elevaktiverende sekvenser med udgangspunktet i læst eller ukendt stof i form af sekundær litteratur og kilder.

Efter endt forløb, arbejder eleverne i næste hovedfagsperiode med Parcival-fortællingen. Disse to hovedfagsperioder vil danne udgangspunkt for en tværfaglig skriftlig opgave mellem dansk og historie.

Det indholdsmæssige omdrejningspunkt for denne opgave bliver koblingen mellem den historiske kontekst og tematikkerne fra Parcival-myten. Teknisk træner eleverne sig i at skrive en tværfaglig opgave og skriftligt at formidle deres viden:

- Om et emne som de har sat sig ind i og arbejdet med ud fra de to fags synsvinkler og metoder
- På en måde, så andre finder det interessant, forståeligt og relevant

Derfor er der også visse krav til formalia, herunder eks. det at referere/lave henvisninger, sproglig korrekthed, citationsteknik og informationssøgning- og udvælgelse mv.

Opgaven afleveres i uge 8.

Evalueringskriterier og kompetencemål

I forhold til kompetencemålene i ”Kompetenceplan for historie på Steiner HF” evalueres elevernes efter dette forløb på deres evner til at koble nedenfor nævnte faglige mål sammen med forløbets

specifikke indhold og at de får bragt deres viden i spil i den daglige undervisning. Elevernes selvstændige mundtlige og skriftlige arbejde med det gennemgåede stof kulminerer i afleveringen af en selvstændigt udarbejdet mindre skriftlig opgave der afleveres ved forløbets afslutning. Denne aflevering indgår i helhedsvurderingen af elevernes deltagelse i forløbet.

Undervisningen giver eleverne mulighed for at kunne:

Begivenhedshistorie:

- Gennemgå centrale udviklingslinjer, perioder og begivenheder i Europas historie og verdenshistorien
- Dokumentere og analysere kulturmøder i europæisk historie, herunder samspillet mellem den vestlige kulturkreds og den øvrige verden
- Redegøre for kirkens rolle og funktion som europæisk kulturdannende faktor

Historie som fagdisciplin:

- Reflektere over mennesket som historieskabt og historieskabende

Metode:

- Indsætte kilden i sin samtidige kontekst og vis hvor den konkret er en del af sin samtids tilgang til den historiske hændelse
- Metodisk kritisk identificere kildens tendens

Kernestof

I dette forløb arbejdes der ud fra et særligt fokus på

Af kernestof jf. ”Læreplan KS-gruppen – hf 2017”, og suppleret ud fra ”Kompetenceplan for historie på Steiner HF” vil vi derfor arbejde med følgende nedslag:

- Nedslag i verdens og Europas historie
- Kulturmøder i historisk perspektiv
- Vesteuropæisk middelalder
- Riger uden for Europa (det arabiske rige)

Materiale

Bryld, Carl-Johan. *Verden før 1914*

Carstensen, Mogens og Olsen, Jørgen. *Middelalderliv*

Danielsen, Kim Beck et. al. *Fokus 1. Fra antikken til reformationen*

Funder, Heidi et. al. *At skrive historie*

Hansen, Lars Peter Visti. *Korstogene. Idé og virkelighed*

Holst, Nina og Sørensen, Kjeld Mazanti. *Dansk og historie. Grundbog til DHO-forløbet*

Knudsen, Sanne Stemann og Danielsen, Kim Beck. *Middelalderen – historie, religion, litteratur og kunst*

Forløb #5

Klasse: 1. HF

Omfang: 15 moduler af 45 min varighed = 11,25 timer

Emne: Naturens og teknologiens indflydelse på historien. Om renaissance, reformation, kolonisering og revolutioner i perioden 1400-1799

Stofområder:

- 1) Renaissance og reformation
- 2) Den europæiske ekspansion og kolonisering
- 3) Oplysningstidens ideer, revolutioner og menneskerettigheder

Indhold

Eleverne vil i dette forløb bl.a. skulle arbejde med tre fokusområder der hver tager deres udgangspunkt i det centrale Europa.

Først vil vi undersøge den udvikling der fra midten af 1300-tallet oplevedes i Europa og som i sidste ende førte til et sammenbrud i kirkens autoritet. Et nyt syn på mennesket og dets muligheder så dagens lys, nye former for erkendelse af verden vandt fodfæste. Denne udvikling sammenfattes i begrebet renaissance og tager sit udgangspunkt i datidens Italien. Samtidig blev den katolske kirkes enhed sprængt af reformationsbevægelserne i begyndelsen af 1500-tallet, og det kristne Europa splittedes mellem forskellige grene af kristendommen.

Hernæst skal vi arbejde med den begivenhedsrække som fulgte efter de europæiske søfarer der fra starten af 1400-tallet rejste ud og opdagede verden. Gennem disse opdagelser blev store dele af verden gennem handel, krig og kolonisering bragt under europæisk indflydelse og kontrol. Denne europæiske ekspansion fik afgørende konsekvenser for de berørte områder, økonomisk, socialt, kulturelt, men i høj grad også for Europa selv. Import af sølv og kolonialvarer forandrede Europas økonomi. Verdensdelene blev bundet sammen af europæerne og på europæernes betingelser. I 1700-tallet var det derfor ikke et spørgsmål om, hvorvidt Europa skulle dominere globalt, men om, hvilken europæisk stat, der skulle dominere.

Mødet med fremmede kulturer gav også nye udfordringer og overvejelser, og vi vil derfor bl.a. diskutere, som dengang, forskellige opfattelser af indianernes menneskelighed og deres rettigheder. I Nordamerika endte englændernes kolonisering i den amerikanske revolution (1775-1783) hvor de amerikanske kolonier løsrev sig fra Storbritannien. Denne begivenhed var den første i en række revolutioner, der rettede sig mod de traditionelle magthavere, mod kongemagt og adel, og som i opbygningen af et nyt demokratiske system fik inkorporeret ideen om naturlige og uafhængelige rettigheder som frihed, lighed og den enkeltes søgen efter lykke.

Formål:

Centralt for vores arbejde i dette forløb er en tilbagevendende stillingtagen til naturens muligheder og begrænsninger samt teknologiens og videnskaberens indflydelse på den historiske udvikling.

Med udgangspunkt i overvejelser omkring ovenstående, leder dette os til en række spørgsmål som vi vil forsøge at svare på i dette forløb.

Hvad angår renæssancen, hvori bestod da de historiske nybrud, som viste sig at blive uhyre betydningsfulde for udviklingen mod den moderne, ikke-religiøse europæiske kultur? Og hvad var forudsætningerne for denne udvikling?

Hvad var forudsætningen for og motiverne bag den europæiske ekspansion? Hvorfor var den så effektiv/succesrig? Og hvad blev konsekvenserne for den indfødte befolkning i de koloniserede lande?

Hvad var årsagerne til revolutionerne i Amerika og Frankrig? Hvad var drivkræfterne bag dem, og hvilke konsekvenser fik de?

Vi starter året ud med at tage fat på den videnskabelige og kulturelle udvikling i Centraleuropa i 1400-tallet og kirkens splittelse ved reformationen i 1536. Herefter arbejde vi med de store opdagelser af Asien, Afrika og de amerikanske kontinenter. Hvad var baggrunden for og hvad blev konsekvenserne af europæernes ekspansion? I forlængelse heraf skal vi se på det videre forløb i De Amerikanske Kolonier – den amerikanske revolution og uafhængighed, samt de oplysningstanker og ideer om naturgivne menneskerettigheder der lå bag.

Kernestof

I dette forløb arbejdes der med Europas og -verdenshistorie, med særligt fokus på den kulturelle udvikling og kirkens splittelse 1400-1560, koloniseringen fra 1400-1700, oplysningstiden 1680'erne-1789 og den amerikanske revolution og uafhængighed 1775-1789.

Af kernestof vil vi derfor arbejde med følgende nedslag:

- Nedslag i verdens og Europas historie
- Natur, teknologi og produktions betydninger for mennesker i historisk og nutidigt perspektiv
- Videnskabelige, kunstneriske og samfundsmæssige udviklinger
- Forandringer i menneske- og verdensbilledet
- Kolonialisme og kulturmøder

Arbejdsformer

Arbejdsformerne vil variere men have udgangspunkt i en lærerstyret undervisning hvor der lægges ud med en introduktion og præsentation af lektionens indhold og dets relation til kontekst og forløbet i sin helhed, efterfulgt af elevaktiverende sekvenser med udgangspunktet i læst eller ukendt stof i form af sekundær litteratur og kilder.

Kompetencemål (taget fra formålsbeskrivelsen for historie på steiner-HF)

Begivenhedshistorie

- redegøre for centrale udviklingslinjer og begivenheder i Danmarks historie, Europas historie og verdenshistorie, herunder sammenhænge mellem den nationale, regionale, europæiske og globale udvikling
- formulere historiske problemstillinger og relatere disse til deres egen tid
- give eksempler på og analysere samspillet mellem materielle forhold, ideer og mentalitet

Historie som fagdisciplin

- reflektere over mennesket som historieskabt og historieskabende

Metode

- Kunne identificere kilder som primære eller sekundære i forhold til det emne der arbejdes med
- Indsætte kilden i sin samtidige kontekst og vise hvor den konkret er en del af sin samtids tilgang til den historiske hændelse

Materialer:

Carl-Johan Bryld. Verden før 1914 – i danske perspektiv

Inge Adreansen et. al. Fokus 2 – Fra oplysningstid til imperialisme

Thomas Ohrt. De store opdagelser.

Johs. Nielsen. Den amerikanske revolution

Danielsen, Kim Beck og Knudsen, Sanne Stemann. Renæssancen – da mennesket kom i centrum

Clausen, Flemming et. Al. Skabt til at skabe – renæssancens kultur i Europa

Forløb #6

Klasse: 2. HF

Omfang: 11 moduler af 45 min varighed = 8,25 timer

Emne: Europa 1870-1945

Indhold:

Ved overgangen til det 20. århundrede havde Europa i årtier levet i relativ fred – en situation som ofte blev sammenfattet således: "I Europa hersker der ligevægt, uden for Europa hersker England" (Steffen Haffner). Men dette verdensbillede blev udfordret af den nye Kejser Wilhelm og hans ministre der repræsenterede det utilfredse, rastløse og miskendte Tyskland, og som ønskede et Tyskland der ikke var ét blandt ligeværdige, men den førende magt i Europa. Det 20. århundrede skulle i deres øjne blive det tyske århundrede.

Formål:

Med afsæt i det 20. århundredes historie lægger vi ud med et forløb om Europa 1870-1945. Forløbet tager udgangspunkt i Tysklands rolle og indflydelse på Europas og verdens historie i perioden og vi undersøger indledningsvist udviklingen i tysk udenrigspolitik 1870-1914 som værende en blandt mange årsager til udbruddet af Første Verdenskrig. Af andre nedslag kan nævnes Versailles-freden og dens

konsekvenser for de europæiske nationer, den økonomiske krise i mellemkrigstiden, den politiske udvikling herunder en undersøgelse af fascismens Italien og nationalsocialismen opkomst i Tyskland, Hitlers vej til magten og årsagerne til Anden Verdenskrigs udbrud.

De økonomiske omstændigheder og tanker og ideer der påvirkede det centrale Europa i mellemkrigstiden nåede også til Danmark. Derfor skal vi også undersøge danmarkshistorien med fokus på Kanslergadeforliget i 1933 og den tidlige velfærdsstats historie.

I arbejdet med denne periodes problemstillinger skal vi bl.a. diskutere hvorfor vi bør forholde os til fortiden og dens kompleksiteter, og hvorledes kan fortidsfortolkninger bidrage til både individers og fællesskabers identiteter? Altså søger vi mod en refleksion over mennesket som historieskabt og historieskabende.

Endvidere skal eleverne også opøve kompetencer inden for det historiemetodiske felt, og ophavsanalyse og kildekritik vil blive trænet i gennemgangen af sekundær litteratur og primære kilder.

Særlige fokuspunkter

I dette forløb arbejdes der med særligt fokus på tysk og europæisk historie, og med små indblik i dansk historie og verdens historie i perioden fra 1VK til 2VK.

Af nedslag kan nævnes:

- Tysk udenrigspolitik inden Første Verdenskrig
- Imperialisme
- Versailles-freden og dens konsekvenser
- Weimarrepublikken
- De brølende tyvere og den økonomiske krise i 30'erne
- Mellemkrigstidens Europa med særligt fokus på nationalsocialisme og Hitlers magtovertagelse i Tyskland
- Fascismen og Mussolinis Italien
- Kanslergadeforliget af 30. januar 1933 og den tidlige velfærdsstats historie

Fra kernestoffet fokuseres på (fra KS og historie B-A):

- Forholdet mellem aktør og struktur i et historisk og nutidigt perspektiv
- Forskellige styreformers og samfundsorganiseringer
- Kulturer og kulturmøder i Europa og verdens historie
- Nationale, regionale og globale konflikter og samarbejdsrelationer

Arbejdsformer

Arbejdsformerne vil variere men have udgangspunkt i en lærerstyret undervisning hvor der lægges ud med en introduktion og præsentation af lektionens indhold og dets relation til kontekst og forløbet i sin helhed, efterfulgt af elevaktiverende sekvenser med udgangspunktet i læst eller ukendt stof i form af sekundær litteratur og kilder.

Undervejs i forløbet vil eleverne få til opgave at lave en redegørelse af en problemstilling/et emne som vi har arbejdet med og aflevere et skriftligt produkt herom til sidst i forløbet

Kernestof

- Forholdet mellem aktør og struktur i et historisk og nutidigt perspektiv
- Styreformer i historisk og nutidigt perspektiv
- Ideologiernes kamp i det 20. århundrede

Evalueringkriterier og kompetencemål (taget fra formålsbeskrivelsen for historie på steiner-HF)

I forhold til kompetencemålene i ”Kompetenceplan for historie på Steiner HF” evalueres elevernes efter dette forløb på deres evner til at koble nedenfor nævnte faglige mål sammen med forløbets specifikke indhold og at de får bragt deres viden i spil i den daglige undervisning. Elevernes selvstændige mundtlige og skriftlige arbejde med det gennemgåede stof kulminerer i afleveringen af en selvstændigt udarbejdet mindre skriftlig opgave der afleveres ved forløbets afslutning. Denne aflevering indgår i helhedsvurderingen af elevernes deltagelse i forløbet.

Undervisningen giver eleverne mulighed for at kunne:

Begivenhedshistorie:

- gennemgå centrale udviklingslinjer, perioder og begivenheder i Danmarks historie, Europas historie og verdenshistorien (...), herunder sammenhænge mellem den nationale, regionale, europæiske og globale udvikling
- belyse og diskutere ideologiernes kamp i det 20. århundrede (...)
- redegøre for dansk historie og identitet
- redegøre for historiske epoker og perioder og drøfte periodiseringsprincipper/problemer i forbindelse med forklaringer af samfundsmæssige forandringer
- dokumentere viden om forskellige samfundsformer

Historie som fagdisciplin:

- reflektere og mennesket som historieskabt og historieskabende

Metode

- indsamle historiske kilder og kunne identificere kilder som primære eller sekundære i forhold til det emne der arbejdes med
- indsætte kilden i sin samtidige kontekst og vise hvor den konkret er en del af sin samtids tilgang til den historiske hændelse
- metodisk kritisk identificere kildens tendens, ved helt konkret at fremhæve hvor kildens fremstillers holdning til den historiske hændelse kommer til udtryk

Materialer:

Frederiksen, Peter: *Det tredje rige*. 2. udgave, systime, 2001

Per, Henrik. *Dagligdag under fascismen - levevilkår i Mussolinis Italien og Hitlers Tyskland*. Gyldendal, 1979

Carl-Johan Bryld. *Verden efter 1914 – i dansk perspektiv*. 3. udgave, systime, 2015

Bender, Johan og Gade, Hans-Kurt. *Mellemligstiden og 2. verdenskrig 1919-1945 belyst ved kilder*. Munksgaard 1997

Forløb #7

Klasse: 2.HF

Omfang: 1 modul af 45 min varighed +15 moduler af 105 min varighed = 27 timer

Emne:

Verden efter 1945

Indhold:

Eleverne vil i dette forløb blive præsenteret for hvordan verden og særligt Europa formede sig efter 2VK, med særlig fokus på tiden under og efter Den Kolde Krig.

Forløbets første del som strækker sig fra 1945 op til Berlinmurens fald i 1989 vil tage udgangspunkt i udviklingen på den centraleuropæiske scene, dog med afstikkere omkring enkelte cases som Cuba-krisen, Sovjet i Afghanistan og socialismens udbredelse i den tredje verden.

Endvidere vil det være den politiske historie der er i fokus i dette forløb, centreret omkring spændingerne mellem supermagterne USA og Sovjet og i særdeleshed hvorledes dette kom til udtryk ved forskellene i eks. ideologier, økonomi og udenrigspolitik. I forlængelse heraf vil vi se på hvorledes dette havde indflydelse på Tysklands deling, indførelsen af Jerntæppet som begreb, afkoloniseringen, atomoprustningen og frygten for atomkrig mv. Desuden gennemgås den danske velfærdsstatshistorie

Forløbets anden del som spænder over tiden fra efter 1989 og frem til i dag, tager udgangspunkt i den nye verdenssituation som opstod efter Berlinmurens fald. Vi skal diskutere om der er tale om en ”vestens sejr” og om hvordan Vestens selvforståelse har ført til et Pax Americana med USA som verdens eneste tilbageværende supermagt. I forlængelse heraf vil vi også se nærmere på den danske aktivistiske udenrigspolitik med særlig vægt på det skifte mod en mere militaristisk aktivisme, som skete under Fogh-regeringen fra 2001 og frem.

Udover den politiske udviklingshistorie, vil vi også undersøge nærmere hvilke kulturelle og økonomiske udviklingstendenser der er opstået i kølvandet på Den Kolde Krig, og her vil vi undersøge hvad der skal forstås ved begrebet globalisering og den stigende udveksling af kapital, varer, information, ideer og mennesker som har ført til en stadigt stigende interdependens mellem verdens lande som globaliseringsbegrebet dækker over. Vi vil forsøge at finde ud hvilke konsekvenser globaliseringen har haft for verdens udvikling og individets muligheder, og hvad reaktionerne har været på disse udviklinger?

Arbejdsformer

Arbejdsformerne vil variere men have udgangspunkt i en lærerstyret undervisning hvor der lægges ud med en introduktion og præsentation af lektionens indhold og dets relation til kontekst og forløbet i sin helhed, efterfulgt af elevaktiverende sekvenser med udgangspunktet i læst eller ukendt stof i form af sekundær litteratur og kilder.

Undervejs i forløbet vil eleverne skiftevis blive bedt om at lave en præsentation om en personlighed fra perioden (en amerikansk præsident, sovjetisk leder, dansk politiker etc.) knyttet til det stof der gennemgås. Præsentationen skal vare ca. 10 minutter og skal fokusere på den historiske persons handlinger og tanker i forhold til en given historisk problemstilling som eleven selv udvælger. Elevens oplæg afleveres efterfølgende i skriftlig form, således at vi kan samle et hæfte over alle elevers præsentationer.

Der vil i undervisningen løbende blive sat tid af til at eleverne kan illustrere, indsamle og bearbejde gennemgået stof, der muliggøre udarbejdelsen af et periodehæfte der afleveres som afslutning på forløbet.

Evalueringskriterier og kompetencemål

Eleverne skal få en fornemmelse af en verden der ikke kun på trods af, men også som følge af blokopdelingen under Den Kolde Krig, i perioden efter 1989 og frem til i dag, har været præget af en udvikling henimod en samling af verdens befolkning. Dette både på et makroperspektivisk kulturelt, økonomisk og organisatorisk plan, og på det individuelle plan, hvor kommunikation, interaktion, betalinger mv. er blevet nemmere for det moderne menneske end det var i starten af perioden som forløbet strækker over.

I forhold til kompetencemålene i ”Kompetenceplan for historie på Steiner HF” evalueres elevernes efter dette forløb på deres evner til at koble nedenfor nævnte faglige mål sammen med forløbets specifikke indhold og at de får bragt deres viden i spil i den daglige undervisning. Elevernes selvstændige mundtlige og skriftlige arbejde med det gennemgåede stof, kulminere i afleveringen af et selvstændigt udarbejdet hæfte der afleveres henimod forløbets afslutning. Også præsentationen af den historiske person tages i betragtning i en helhedsvurdering af elevernes deltagelse i forløbet.

Undervisningen giver eleverne mulighed for at kunne:

- Gennemgå centrale udviklingslinjer, perioder og begivenheder i Danmarks historie, Europas historie og verdenshistorien til i dag, herunder sammenhænge mellem den nationale, regionale, europæiske og globale udvikling
- Belyse og diskutere ideologiernes kamp i det 20. århundrede, herunder betydningen og konsekvenserne af globaliseringen
- Redegøre for historiske epoker og perioder og drøfte periodiseringsprincipper/problemer i forbindelse med forklaringer af samfundsmæssige forandringer
- Præsentere en historisk person og drøfte hvordan samtidige ideer og samfundsforhold har påvirket personens tænkemåde og handlinger
- Reflektere over en kommende ny verdensorden

- Reflektere over mennesket som historieskabt og historieskabende

- Indsætte kilde[r] i sin samtidige kontekst og vise hvor den konkret er en del af sin samtids tilgang til den historiske hændelse
- Anvende den sammenlignende metode til at fremhæve forskelle og ligheder mellem samfund adskilt tidsmæssigt og/eller geografisk

Kernestof

Af kernestoffet vil vi arbejde med følgende punkter:

- Forholdet mellem aktør og struktur i et historisk og nutidigt perspektiv

- Ideologiernes kamp i det 20. århundrede
- Globalisering og kulturmøder i historisk og nutidigt perspektiv
- Historiefaglige metoder

Materiale

Tekster fra sekundærlitteraturen og primære kilder hentes primært fra:

Ryg Olsen, Knud og Søndberg, Olaf. *Grundbog til historie – Fra kold krig til globalisering*. Systime: Århus, 2010

Bryld, Carl-Johan. *Verden efter 1914 – i dansk perspektiv*. 3. udgave, 2. oplag. Systime, Århus, 2015

Bender, Johan og Gade, Hans-Kurt. *Stormagts politikken 1945-1982 belyst ved kilder*. Munksgaard:København, 1983

Film hentes primært fra youtube. Eks.:

Duck And Cover (1951) Bert The Turtle Civil Defense Film: <http://www.youtube.com/watch?v=IKqXu-5jw60>

Pjecer:

“Hvis krigen kommer”: <http://www.krigsturist.dk/PDF/HvisKrigenKommer.pdf>